

Correctievoorschrift VWO

2012

tijdvak 2

aardrijkskunde

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft het College voor Examens (CvE) op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet CvE de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Examens.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;

- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
 - 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
 - 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
 - 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
 - 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
 - 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 69 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Wereld

Opgave 1 – Buitenlandse investeringen en hulp in Afrika

- 1 **maximumscore 1**
de primaire sector (landbouw, mijnbouw) en de tertiaire sector (toerisme)
- 2 **maximumscore 2**
De twee juiste conclusies zijn:
- De Afrikaanse landen met een hoger bnp per inwoner ontvangen meer buitenlandse investeringen dan officiële ontwikkelingshulp 1
 - De Afrikaanse landen met een lager bnp per inwoner ontvangen meer officiële ontwikkelingshulp dan buitenlandse investeringen 1
- 3 **maximumscore 3**
- Nigeria 1
- Voorbeelden van een juiste redenering zijn:
- De buitenlandse investeringen worden vooral gedaan in de aardolie-industrie / leiden tot (interne) conflicten 1
 - maar deze investeringen komen niet ten goede aan de bevolking / komen alleen ten goede aan de elite (waardoor toch veel ontwikkelingshulp nodig is) 1
- of
- De buitenlandse investeringen zijn in absolute bedragen zeer groot 1
 - maar als gevolg van de grote bevolkingsomvang zijn de investeringen per hoofd gering 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

4 maximumscore 2

- Voorbeelden van een juist voordeel van directe buitenlandse investeringen zijn: 1
 - De werkgelegenheid / de gemiddelde koopkracht in de Afrikaanse landen neemt toe.
 - De (belasting)inkomsten van de Afrikaanse landen nemen toe.
- Voorbeelden van een juist nadeel van directe buitenlandse investeringen zijn: 1
 - De kansarmen zullen op korte termijn weinig kunnen profiteren van deze investeringen (terwijl ze wel zouden kunnen profiteren van ontwikkelingshulp).
 - De winsten vloeien vaak weg naar het buitenland / worden niet geherinvesteerd in Afrika (terwijl ontwikkelingshulp wel gedaan wordt in de Afrikaanse landen).

Opgave 2 – Uurlonen en transportstromen rondom de Grote Oceaan

5 maximumscore 2

Voorbeelden van technologische ontwikkelingen zijn:

- het gebruik van steeds grotere vrachtschepen / schaalvergroting in het transport
- het toepassen van nieuwe communicatiemiddelen als internet/e-mail
- automatisering in de overslag/distributie

per juiste ontwikkeling 1

6 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat op containerroute A vooral hoogwaardige industrieproducten worden vervoerd en op containerroute B vooral laagwaardige industrieproducten.

Vraag	Antwoord	Scores
7	maximumscore 4	
	• India	1
	• Voorbeelden van hoe je dit uit de bron kunt afleiden zijn:	1
	– Er zijn geen havens met grote hoeveelheden containeroverslag te zien in India.	
	– Vanaf India lopen er minder grote handelsstromen dan vanaf China.	
	• Voorbeelden van juiste factoren zijn:	2
	– een grote beroepsbevolking	
	– de kwaliteit van de aanwezige infrastructuur	
	– de mate van toegang tot de afzetmarkt	
	– de effectiviteit/betrouwbaarheid van het bestuur/rechtspraak	
	– het opleidingsniveau van de beroepsbevolking	
	– de gestelde milieueisen	
	– de bereidheid van landen om buitenlandse investeringen toe te staan	

Opmerking

Per juiste factor 1 scorepunt toekennen.

8	maximumscore 2	
	Een voorbeeld van een juiste redenering is:	
	• Ongeveer gelijktijdig met het vertrek van de productieafdelingen groeide de zakelijke dienstverlening / de tertiaire sector in landen als Canada, de Verenigde Staten, Japan en Australië	1
	• en het gemiddelde uurloon ligt in de zakelijke dienstverlening / in de tertiaire sector hoger dan in de industrie	1

Opgave 3 – Wereldwonderen in Peru

9	maximumscore 3	
	Uit de beschrijving moet blijken dat	
	• een oceanische plaat (de Nazcaplaat) onder een andere plaat (de Zuid-Amerikaanse plaat) duikt / er subductie optreedt	1
	• waardoor magma opstijgt	1
	• dat (in de aardkorst) afkoelt tot stollingsgesteente	1
10	maximumscore 2	
	Uit de uitleg moet blijken dat	
	• het Andesgebergte een jonger gebergte is dan het Scandinavisch Hoogland of de Oeral (oorzaak)	1
	• waardoor er in het Andesgebergte minder afbraak door verwerking en erosie heeft plaatsgevonden (en er dus ook minder graniet aan de oppervlakte is komen te liggen) (gevolg)	1

Vraag	Antwoord	Scores
11	maximumscore 3 Uit de uitleg moet blijken dat	
	• de koude zeestroom de lucht boven de oceaan en de kuststrook afkoelt (oorzaak)	1
	• waardoor er een hogeluchtdrukgebied ontstaat (gevolg)	1
	• Door de dalende luchtbeweging in een hogeluchtdrukgebied kan er geen condensatie plaatsvinden / lossen wolken op	1
12	maximumscore 2 De juiste manieren zijn:	
	• Als gevolg van het extreem droge klimaat groeit er geen vegetatie die de lijnen kan aantasten	1
	• Door de zeer geringe neerslag spoelen de lijnen niet weg	1

Opgave 4 – Zeestromen

13	maximumscore 1 vanuit het huidige Mexico/Midden-Amerika	
14	maximumscore 3	
	• bij 2	1
	• fysisch-geografisch argument: Het afval stroomt langzaam naar het midden van de circulatie, waar het vervolgens niet meer uit weg kan.	1
	• sociaal-geografisch argument: In Noord-Amerika en Azië is veel consumptie en dus veel afval / tussen Noord-Amerika en Azië is veel scheepvaart en dus veel afval.	1
15	maximumscore 3 Een voorbeeld van een juiste redenering vanuit de opgegeven beginzin is:	
	• Door het zoeter worden van het zeewater neemt de dichtheid ervan af	1
	• waardoor de diepwaterpomp stilvalt / er minder water kan afzinken	1
	• zodat er geen / minder relatief warm water richting West-Europa wordt getransporteerd	1

Zuidoost-Azië

Opgave 5 – De Irrawaddy-delta

16 maximumscore 2

Uit de beschrijving moet blijken dat

- er in de zomermaanden meer neerslag valt in het stroomgebied van de Irrawaddy dan in de wintermaanden 1
- waardoor het aanbod van sediment in de benedenloop in de zomermaanden groter is 1

17 maximumscore 2

Voorbeelden van een juiste uitleg zijn:

- Delta's bestaan uit vruchtbaar riviersediment (oorzaak) 1
 - waardoor er goede landbouwmogelijkheden zijn (zodat er een relatief grote bevolking gevoed kan worden) (gevolg) 1
- of
- Delta's hebben (door de kustligging en de rivier) een gunstige relatieve ligging (oorzaak) 1
 - waardoor er vaak transportknooppunten ontstaan (die uitgroeien tot grote steden) (gevolg) 1

18 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste uitleg is:

- De golfslag krijgt vrij spel / het evenwicht tussen erosie en sedimentatie verschuift dan in de richting van erosie (oorzaak) 1
- waardoor de delta kleiner zal worden (gevolg) 1

19 maximumscore 2

Uit de redenering moet blijken dat de kans op overstromingen bij A het grootst was

- omdat de wind daar aanlandig was 1
- en het zeewater recht de riviermonding in stuwde 1

20 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste oorzaken zijn:

- De landbouwproductie van Myanmar vindt grotendeels in de delta plaats (en die was na de storm vernietigd).
- De beschadigde infrastructuur belemmerde het transport van voedsel vanuit de delta naar andere landsdelen.

per juiste oorzaak 1

Opgave 6 – Het succes van Singapore

21 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- Bij de natuurlijke of fysische dimensie: Singapore ligt centraal aan de natuurlijke verbinding tussen de Indische Oceaan en de Grote Oceaan / Zuid-Chinese Zee.
- Bij de politieke dimensie: Singapore wordt strak geleid / heeft een stabiel politiek bestuur / heeft een beleid gericht op het investeren in ontwikkeling (van bijvoorbeeld infrastructuur of technologie).
- Bij de sociaal-culturele dimensie: Singapore heeft een gedisciplineerde / hard werkende bevolking / hoog opgeleide bevolking.

per juist kenmerk

1

22 maximumscore 2

- het economische beleid: exportgericht beleid
- de verandering: van een economie gericht op industrie naar een economie gericht op zakelijke dienstverlening / tertiaïrisering

1

1

23 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- Men ging de hoogte in bouwen.
- Er heeft landaanwinning plaatsgevonden.

per juist antwoord

1

24 maximumscore 2

Voorbeelden van een juiste uitleg zijn:

- Economische activiteiten worden (als gevolg van een verschil in loonniveau) vanuit Singapore net over de grens verplaatst naar Indonesië en Maleisië (oorzaak)
 - waardoor de werkgelegenheid in deze gebieden toeneemt (gevolg)
- of
- In het welvarende Singapore is veel vraag naar grondstoffen/halffabricaten (oorzaak)
 - waardoor er kansen zijn voor omliggende gebieden om deze te leveren (gevolg)

1

1

1

1

Leefomgeving

Opgave 7 – Zwakke schakel: Flauwe Werk en Kwade Hoek

25 maximumscore 2

Uit de redenering moet blijken dat

- Kwade Hoek op de plek ligt waar vroeger een rivier in de zee uitmondde 1
- waardoor er (afhankelijk van de hoeveelheid aangevoerd rivierwater, het getij en de windrichting) de ene keer stromingen het Haringvliet in en de andere keer stromingen het Haringvliet uit ontstonden 1

26 maximumscore 2

Uit de uitleg moet blijken dat

- de schurende werking van het in- en uitstromende water van het Haringvliet is weggevallen / het zeewater nu vrijwel stil komt te staan voor de dam (oorzaak) 1
- waardoor het zeezand kan bezinken (in het gebied van Kwade Hoek) (gevolg) 1

27 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste redenen zijn:

- Bij Flauwe Werk is vrijwel geen ruimte om natuurlijke processen hun gang te laten gaan / is de kustzone heel smal.
- Bij Flauwe Werk ontbreken duinen.

per juiste reden 1

28 maximumscore 1

Er zijn strekdammen aangelegd (om de golven te breken).

29 maximumscore 2

Uit de redenering moet blijken dat

- er een grotere dynamiek in het gebied is ontstaan / er een gevarieerder milieu is ontstaan / er meer overgangsmilieus zijn ontstaan 1
- waardoor de natuurwaarden zijn vergroot 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 8 – Gentrification in Amsterdam

30 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- de ligging vlakbij het centrum
- de nabijheid van een treinstation / de aanwezigheid van goed openbaar vervoer
- het architectonische karakter van de wijken

per juist kenmerk 1

31 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste sociaaleconomische kenmerken van de zittende bewoners zijn:

- laag inkomen
- laag opleidingsniveau / laaggeschoold werk

per juist kenmerk 1

32 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste groepen wijkbewoners bij B zijn:

- studenten
- kunstenaars

per juiste groep wijkbewoners 1

33 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste redenering is:

- In Nederland is het overheidsbeleid / huisvestingsbeleid socialer dan in de Verenigde Staten / In Nederland zijn er meer goedkope huurwoningen / woningen die eigendom zijn van woningbouwverenigingen dan in de Verenigde Staten 1
- waardoor in Nederland ook mensen met een laag inkomen in wijken waar gentrification plaatsvindt, kunnen blijven wonen 1

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per school in het programma WOLF.
Zend de gegevens uiterlijk op 22 juni naar Cito.

6 Bronvermeldingen

Opgave 1

bron 1 vrij naar: Afrika Studiecentrum Leiden, 2009

Opgave 2

bron 1 vrij naar: Diercke Weltatlas, Westerman, Braunschweig, 2010

Opgave 3

bron 1 vrij naar: <http://www.southwindadventures.com/images/map-peru.jpg>

bron 2 vrij naar: <http://www.jamesgcoleman.com>

bron 3 vrij naar: www.yannarthusbertrand2.org

vrij naar: donhermanski.blogspot.com

Opgave 4

bron 1 bron: Cito

Opgave 5

bron 1 vrij naar: Makaske, B., Geografie, november/december 2008

bron 2 vrij naar: <http://upload.wikimedia.org>

vrij naar: Makaske, B., Geografie, november/december 2008

Opgave 6

bron 1 vrij naar: <http://www.ica.coop>

bron 2 vrij naar: De Grote Bosatlas, 53e druk, kaart 149E

Opgave 7

bron 1 vrij naar: www.natuurmonumenten.nl en www.kustvisie.nl

bronnen 2a

en 2b vrij naar: Grote Provincie Atlas Zuid-Holland, 1:25.000

Opgave 8

bron 1 vrij naar: Jongejan, G., 2011

bron 2 vrij naar: gemeente Amsterdam, stadsdeel Oud-West, Gentrification in Oud-West, november 2009